

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrzkowski

w sprawie z wniosku Z. K.
przy uczestnictwie L. K., A. M.
oraz Prokuratora Prokuratury Okręgowej w B.
o ubezwłasnowolnienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 grudnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania A. M.
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 września 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddała wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona

w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik uczestniczki A. M. w skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 27 września 2018 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że nie wystąpiła powołana przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Należy zauważyć, że powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Tych wymagań autorka skargi kasacyjnej nie spełniła. Przedstawione w skardze rozważania nie pozwalały na przyjęcie, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa oraz, że w wyniku takiego naruszenia prawa w sądzie drugiej instancji doszło do wydania orzeczenia oczywiście wadliwego. Zawarty w skardze kasacyjnej wywód nie dał podstaw do przyjęcia, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty i widoczny na pierwszy rzut oka naruszył art. 5 i 16 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uwzględnieniu wniosku o ubezwłasnowolnienie L. K. ze względu na występujący niedorozwój umysłowy oraz zespół uzależnienia alkoholowego, a także iż naruszył art. 554¹ § 1 oraz 382 w zw. z art. 328 i 233 oraz 328 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy I C (...). W ocenie Skarżącej, całokształt sytuacji uczestnika oraz jego relacji rodzinnych wskazuje, że wniosek

o ubezwłasnowolnienie został złożony przez wnioskodawcę wyłącznie z osobistych pobudek i nie zmierza on do zabezpieczenia interesów uczestnika postępowania.

Wbrew twierdzeniom Skarżącej Sąd drugiej instancji dokonał szczegółowej analizy sprawy rozważając wszystkie podniesione argumenty oraz wyjaśniając wszechstronnie swoje stanowisko. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że ubezwłasnowolnienie częściowe orzeka się wyłącznie w interesie osoby potrzebującej pomocy w prowadzenia swoich spraw i w celu ochrony jej dobra, a nie w interesie osób wnioskujących o ubezwłasnowolnienie lub członków jej rodziny (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1983 r., I CR 83, nie publ., z dnia 26 stycznia 2012 r., III CSK 169/11, PPC 2014, nr 2, s. 263). W tym kontekście nie można pominąć stanowiska samego zainteresowanego L. K. przychylającego się do wniosku i wyrażającego zgodę na ubezwłasnowolnienie częściowe. Stanowisko to w świetle postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r., ratyfikowanej przez Polskę dnia 26 października 2012 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 1669) oraz uchwał Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2015 r., III CZP 102/14 (OSNC 2015, nr 12, poz. 139) i z dnia 28 września 2016 r., III CZP 38/16 (OSNC 2018, nr 7-8, poz. 66) należy uznać za wyrażone skutecznie.

Zaskarżone orzeczenie nie jest zatem sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami oraz z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć. Nie można także nie dostrzec, że zarzuty sformułowane w skardze kasacyjnej uczestniczki w istocie zmierzają do zakwestionowania ustaleń faktycznych i oceny dowodów dokonanych przez Sądy obu instancji, co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Z tych wszystkich względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Postępowanie wywołane wnioskiem uczestniczki o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym zostało prawomocnie umorzone postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 22 stycznia 2019 r. Z tego względu zawarty w skardze kasacyjnej wniosek pełnomocniczki uczestniczki

postępowania o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu podlegał oddaleniu. W tym postępowaniu uczestniczka faktycznie była reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru.

jw